

AcadeMedia fria grundskolor AB
jennie-ann.mattsson@academedia.se

2023-11-02

1 (9)

Dnr SI 2022:6164

Uppföljningsbeslut

efter kvalitetsgranskning av grundskolors arbete
för en inkluderande utbildning vid Innovitaskolan
Möndal belägen i Möndals kommun med
AcadeMedia fria grundskolor AB som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av grundskolors arbete för en inkluderande utbildning på AcadeMedia fria grundskolor AB vid Innovitaskolan Mölndal. Granskningen genomfördes under vårterminen år 2023.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fyra utvecklingsområden som angetts i beslut den 27 april 2023, dnr SI-2022:6164.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Innovitaskolan Mölndal senast den 25 oktober 2023 ska redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. AcadeMedia fria grundskolor AB har inkommit med en sådan redovisning den 20 oktober 2023.

Beslut efter uppföljning:

Skolinspektionen bedömer vidtagna åtgärder på följande sätt:

Rektor skapar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas .

- ***Rektorn behöver förbättra systematiken i arbetet med att identifiera och åtgärda hinder för en tillgänglig lärmiljö med fokus på neuropsykiatriska svårigheter***

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

- ***Rektorn behöver, utifrån en behovsanalys, se till att personalen ges ytterligare kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och de pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön.***

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Undervisningen präglas av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas.

- ***Lärarna behöver se till att tillsammans med specialpedagogisk kompetens ytterligare utveckla den pedagogiska tillgängligheten för elever som har neuropsykiatriska svårigheter.***

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

- ***Rektor behöver, i samverkan med lärarna, se till att undervisningen blir mer fysiskt tillgänglig för elever som har neuropsykiatriska svårigheter***

Huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att höja kvaliteten.

Bakgrund

Rektor skapar förutsättningar för att hinder i lärmiljön som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter ska identifieras och undanröjas.

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- **Rektorn behöver förbättra systematiken i arbetet med att identifiera och åtgärda hinder för en tillgänglig lärmiljö med fokus på neuropsykiatriska svårigheter.**

Av huvudmannens redovisning framgår att följande åtgärder har vidtagits när det gäller att förbättra systematiken i arbetet med att identifiera och åtgärda hinder för en tillgänglig lärmiljö med fokus på neuropsykiatriska svårigheter. Bland annat har mentorernas uppgift och ansvar att kommunicera elevers behov till övriga undervisande lärare förtydligats. Mentorerna och elevhälsoteamet resonerar vid terminsstart om elevers eventuella behov och vad som är mentorernas ansvar och uppgifter för att kommunicera elevernas behov. Mentorernas ansvar och uppgifter är att elevers behov stäms av tillsammans med respektive mentor varje vecka på mentorstiden och om elever har åtgärdsprogram utvärderas de kontinuerligt efter elevens behov tillsammans med vårdnadshavare och elev där mentor och/eller elevhälsa kallar till utvärdering och uppföljning av åtgärdsprogram. Samtliga lärare informeras vidare om elevernas behov i samband med arbetslagsmöten med elevhälsoteamet vid terminsstart och en uppföljning av elevers behov sker vid en s.k. mitterminskonferens. Huvudmannen redovisar vidare i sitt svar att åtgärder också har vidtagits för att i högre grad använda sig av elevhälsoteamets kompetens för att övergripande utveckla undervisningen så att hinder för en tillgänglig undervisning undanröjs. Vid terminsstart sker en genomgång av elevhälsoteamets uppdrag och insatser har också genomförts för att än mer utveckla samarbetet mellan elevhälsoteamet och arbetslag genom månadsvisa möten. För att säkerställa att anpassningar i undervisningen genomförs för elever på gruppnivå, när det finns behov av sådana, ansvarar specialpedagogen för att lärarna vid arbetslagsmöten tillsammans med specialpedagog följer upp genomförandet av anpassningar på gruppnivå. Av huvudmannens redovisning framkommer också att som i ett led för att förbättra systematiken i att identifiera och åtgärda hinder för en tillgänglig lärmiljö har åtgärder bland annat vidtagits för att tydliggöra formerna för skolenhetens kollegiala

lärande. Genom detta avser rektorn att främja samarbete och kunskapsöverföring mellan lärare för att utveckla undervisningen. En struktur för kollegialt lärande är fastlagt genom en planering i skolenhetens kalendarium och tid finns där för arbetslagen att en gång per månad ta del av kompetensutveckling som genomförs av specialpedagog och som omfattar material från specialpedagogiska skolmyndigheten när det gäller "Tillgänglig lärmiljö". Därutöver finns tid avsatt för arbetslagen att arbeta med kollegial handledning under ledning av specialpedagog för att gemensamt utveckla undervisningen. Effekter som huvudmannen har sett av vidtagna åtgärder är att det på skolan finns ett gemensamt fokus när det gäller hur undervisningen kan utvecklas för att undanröja hinder i en tillgänglig lärmiljö. Resultat som huvudmannen förväntar sig se på sikt är en ökad tillgänglig lärmiljö för alla elever men särskilt för de elever som har utmaningar i mötet med lärmiljön som är kopplade till deras neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Detta genom att det kommer att finnas en möjlighet att tidigare sätta in åtgärder/insatser för de elever som har utmaningar eftersom lärarna skapat en medvetet kring behov som kan uppstå. Huvudmannen beskriver att vidtagna åtgärder kommer att fullföljas under läsåret och att en uppföljning och utvärdering kommer att ske för att kunna utveckla insatserna i förhållande till de behov som uppstår och en intention beskrivs också att arbetet ska bli en del av skolenhetens systematiska kvalitetsarbete.

- **Rektorn behöver, utifrån en behovsanalys, se till att personalen ges ytterligare kunskap om neuropsykiatriska svårigheter och de pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön.**

Av huvudmannens redovisning framkommer att rektorn under vårterminen 2023 har genomfört en behovsanalys för att identifiera lärarnas kunskap och kompetens och vilka områden som behöver förstärkas. I behovsanalysen framkom att lärarna sammantaget ser behov av att få en fördjupad förståelse och kunskap kring svårigheter som kan vara förknippade med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och hur de som lärare kan få en ökad förmåga att kunna upptäcka och bemöta elevers eventuella svårigheter. En föreläsning om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har bokats med en psykolog och huvudmannen beskriver att lärarna på så vis kan ges en fördjupad förståelse och kunskap och bättre förutsättningar för att kunna upptäcka och bemöta elevers eventuella svårigheter. Vidare kommer tid för ett kollegialt lärande att avsättas i samband med arbetslagens möten. På så vis får lärarna möjlighet att diskutera och delar sina erfarenheter och kunskaper när det gäller elever med neuropsykologiska svårigheter och de pedagogiska konsekvenser dessa kan få i lärmiljön. Kompetensutveckling kommer också att ledas av specialpedagog och omfatta specialpedagogiska skolmyndighetens studiepaket om NPF. Huvudmannen beskriver att rektorn och skolenhetens specialpedagoger kan se att personalen har tagit till sig av den kompetensutveckling som har påbörjats och att de har fått större förståelse för hur pedagogiska konsekvenser kan påverka elever med NPF. Lärarna har också i större

grad börjat diskutera sin undervisning med kollegor. Resultat som huvudmannen förväntar på längre sikt är bland annat att undervisningen blir mer tillgänglig genom att personalens kompetens tas till vara på ett systematiskt sätt.

Undervisningen präglas av tillgänglighet, så att de konsekvenser som förknippas med neuropsykiatriska svårigheter motverkas.

Bedömningen var att ett utvecklingsområde behövde inledas inom följande:

- **Lärarna behöver se till att tillsammans med specialpedagogisk kompetens ytterligare utveckla den pedagogiska tillgängligheten för elever som har neuropsykiatriska svårigheter.**

Huvudmannen beskriver i redovisningen att genom att ge tid för kollegialt lärande på arbetsplatsträffar med fokus på variation i undervisningen har den pedagogiska tillgängligheten kunnat öka. Vidare beskrivs att lektionsobservationer har genomförts av specialpedagog med ett särskilt fokus på hur instruktioner/uppgifter kan delas upp i hanterbara delar i undervisningen. Specialpedagogen har därutöver fört samtal med lärarna i arbetslaget när det gäller hur individuella anpassningar kan minskas och hur anpassningar kan göras på gruppnivå i större utsträckning när sådana insatser bedöms som ändamålsenliga. Specialpedagog har vidare genom förändrad mötesstruktur möjlighet att tillsammans med lärarna följa upp genomförandet av och utvärdering av de anpassningar som genomförs. Huvudmannen beskriver vidare att genomförd kompetensutvecklingen har medfört att lärarna i större grad har reflekterat över hur de i större utsträckning kan anpassa undervisningen så att lärmiljön blir tillgänglig för eleverna. Huvudmannen beskriver att förväntade resultat av genomförda insatser är att lärarna ska ges en ökad kunskap om NPF samt vilka konsekvenser svårigheter kan medföra vid elevens möte med lärmiljön och att lärarna i större utsträckning ska kunna förebygga och undanröja sådana hinder.

- **Rektor behöver, i samverkan med lärarna, se till att undervisningen blir mer fysiskt tillgänglig för elever som har neuropsykiatriska svårigheter**

Huvudmannen beskriver i sin redovisning att åtgärder som vidtagits är att en översyn har genomförts av den visuella miljön på skolan och att klassrum har målats om för att minska elevernas intryck. Vidare har lärare getts information om hur befintliga hjälp-

medel på skolan kan användas och en påminnelse har gjorts till lärarna om att använda sig av hjälpmedlen i undervisningen. Därutöver har samtliga klassrum utrustats med skärmar och hörselkåpor och ett tillgänglighetsperspektiv har funnits med vid schemaläggning och planering av undervisningen. Huvudmannen beskriver att genom åtgärderna ges elever med NPF en större möjlighet att ta till sig kunskap och på längre sikt förväntas utvecklingen av verksamheten leda till en högre måluppfyllelse för eleverna. Ytterligare åtgärder som huvudmannen planerar är att gå igenom och måla om samtliga klassrum.

På Skolinspektionens vägnar

2023-11-02

2023-11-02

X Lena Knutsson**X** Katrin Söderlind

Beslutsfattare

Signerat av: Lena Knutsson

Föredragande

Signerat av: Katrin Söderlind

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: [Skolinspektionens hemsida: Skolinspektionens hemsida: Skolinspektionen.se/arbete-för-en-inkluderande-utbildning-fokus-på-tillgänglighet-i-lärmiljön-kopplat-till-neuropsykiatriska-svårigheter](https://skolinspektionen.se/arbete-för-en-inkluderande-utbildning-fokus-på-tillgänglighet-i-lärmiljön-kopplat-till-neuropsykiatriska-svårigheter)

Bilaga 2: Författningsstöd

Utbildningen inom skolväsendet syftar enligt **skollagen** (2010:800) till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 § skollagen).

Enligt **förarbetena** bör Sveriges internationella förpliktelser när det gäller de mänskliga rättigheterna vara vägledande för och genomsyra hela skolväsendet (prop. 2009/10:165 s 221). Sådana förpliktelser finns bl.a. i **Förenta Nationernas konvention om barnets rättigheter** (barnkonventionen), som gjorts till svensk lag genom lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. Enligt barnkonventionen har alla barn rätt till utbildning (artikel 28). Rättigheterna enligt barnkonventionen ska tillförsäkras varje barn, utan åtskillnad av något slag och oavsett exempelvis barnets kön eller funktionsnedsättning (artikel 2).

Sverige har även ratificerat **Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning** (SÖ 2008:26). Enligt konventionen ska konventionsstaterna säkerställa bl.a. att personer med funktionsnedsättning, på lika villkor som andra, får tillgång till en inkluderande och kostnadsfri grundutbildning av kvalitet. Skälig anpassning ska erbjudas utifrån personliga behov och personer med funktionsnedsättning ska ges nödvändigt stöd inom det allmänna utbildningssystemet. Ändamålsenliga individanpassade stödåtgärder ska erbjudas i miljöer som erbjuder största möjliga kunskapsrelaterade och sociala utveckling som är förenlig med målet fullständig inkludering (artikel 24). I **den allmänna kommentaren** till artikel 24 anges bl.a. att inkluderande utbildning är en grundläggande mänsklig rättighet för alla elever. Inkluderande utbildning är resultatet av en pågående process där aktörerna åtagit sig att arbeta proaktivt med att undanröja hinder som motverkar rätten till utbildning. Inkluderande utbildning förutsätter vidare förändringar i kultur, politik och praktik som tillgodoser möjligheten för ordinarie skolor att på ett effektivt sätt inkludera alla studerande (Allmän kommentar nr 4 om rätten till inkluderande utbildning, punkt 10).

Bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett bland annat funktionsnedsättning finns i **diskrimineringslagen** (1 kap. 8 § andra stycket skollagen). Med diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) avses, utöver bl.a. direkt och indirekt diskriminering, även bristande tillgänglighet – det vill säga att en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att skäliga åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan funktionsnedsättning (1 kap. 4 § diskrimineringslagen). Den som

bedriver utbildning ska också bedriva ett förebyggande och främjande arbete och verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett exempelvis kön eller funktionsnedsättning (3 kap. 1-3 och 16-17 §§ diskrimineringslagen).

Tillgänglighet i lärmiljö och undervisning

Utbildningen i grundskolan syftar till att ge eleverna kunskaper och värden och utveckla elevernas förmåga att tillägna sig dessa. Utbildningen ska utformas så att den bidrar till personlig utveckling samt förbereder eleverna för aktiva livsval och ligger till grund för fortsatt utbildning. Utbildningen ska vidare främja allsidiga kontakter och social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhällslivet (10 kap. 2 § skollagen). I bestämmelsens **förarbeten** konstateras bl.a. att elever är olika och har olika behov men alla har rätt till en likvärdig grundskoleutbildning. Skolgången ska därför anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Anpassningen får dock inte göras på ett sådant sätt att den kan leda till att elevernas möjligheter att knyta allsidiga kontakter inskränks. Inte heller får elevernas grundläggande rätt att tillhöra en fast grupp, en social gemenskap, inskränkas annat än om mycket starka skäl motiverar detta (prop. 2009/10:165 s 367).

Enligt **skollagen** ska rektorn leda och samordna det pedagogiska arbetet vid skolenheten, verka för att utbildningen utvecklas och ansvara för att fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov (2 kap. 9-10 §§ skollagen). Rektorn ansvarar också för att ett kvalitetsarbete bedrivs vid skolenheten samt att detta genomförs under medverkan av personal och elever (4 kap. 4 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar för att utbildningen och undervisningen präglas av ett jämställdhetsperspektiv, att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen samt att skolpersonalen får kännedom om de internationella överenskommelser som Sverige har förbundit sig att beakta i utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Av **skollagen** följer att de elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som gäller ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser (3 kap. 2 § skollagen). Med funktionsnedsättning avses, enligt **förarbeten**, inte bara fysiska funktionshinder som syn- och hörselnedsättningar, utan också exempelvis nedsättningar inom ramen för autismspektrat, ADHD och dyslexi. Den som har en funktionsnedsättning som medför svårigheter att nå kunskapskraven ska inte bara ges tillräckligt stöd för att nå den lägsta godtagbara kunskapsnivån (prop. 2013/14:148 s. 55).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås (3 kap. 5 och 7-10 §§ skollagen). Enligt **skolförordningen** ska eleverna genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier som minst ska uppfyllas och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen (5 kap. 2 § skolförordningen).

I **läroplanen** förtydligas att en likvärdig utbildning inte innebär att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov och skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen. Därför kan undervisningen aldrig utformas lika för alla (Lgr 22, 1 En likvärdig utbildning). Alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd samt samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Läraren ska bl.a. ta hänsyn till varje enskild individs behov och förutsättningar samt handleda och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever som har svårigheter.

Enligt **skollagen** ska det finnas elevhälsa, som omfattar medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser och som främst verkar förebyggande och hälsofrämjande samt stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål (2 kap. 25 § skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bl.a. för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22 2.8 Rektors ansvar).

Enligt **skollagen** ska det för utbildningen finnas de lokaler och den utrustning som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen). Alla elever ska vidare tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero (5 kap. 3 § skollagen).